

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA, PRACE KONSERWATORSKIE WE WNĘTRZU AKADEMII; ZAKRES OBJĘTY PROGRAMEM PRAC KONSERWATORSKICH

(Uszczegółowienie zakresu prac na podstawie dotychczas wykonanych prac badawczych i konserwatorskich)

Zakres prac konserwatorskich we wnętrzu obejmuje konserwację polichromii, historycznych tynków z pobiałami oraz portali kamiennych. Zakres prac, lokalizację i sposób postępowania opisują:

1. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH DLA ELEWACJI, DETALU ARCHITEKTONICZNEGO I POLICHROMII BUDYNKU AKADEMII ZAMOJSKIEJ W ZAMOŚCIU. Natalia Pawłowska, Małgorzata Rzepecka, Warszawa sierpień 2013 r.
2. AKADEMIA ZAMOJSKA, UZUPEŁNIAJĄCE BADANIA ARCHITEKTONICZNE, TOM 1, DOKUMENTACJA TEKSTOWA, ILUSTRACJE, RYSUNKI, Iwona Bartnik, Hubert Kosiniec, Warszawa 2013 (opracowanie dostępne w archiwum WUOZ delegatura Zamość)
3. AKADEMIA ZAMOJSKA, UZUPEŁNIAJĄCE BADANIA ARCHITEKTONICZNE, TOM 3 – SPRAWOZDANIE Z BADAŃ ODKRYWKOWYCH, STRATYGRAFICZNYCH I IDENTYFIKACYJNYCH POLICHROMII AKADEMII ZAMOJSKIEJ S. Pawełkiewicz, Warszawa 2013 r. 2013 (opracowanie dostępne w archiwum WUOZ delegatura Zamość)
4. PROJEKT WYKONAWCZY, REMONT KONSERWATORSKI OBIEKTU ZABYTKOWEGO AKADEMII ZAMOJSKIEJ W ZAMOŚCIU, PAS PROJEKT ARCHI STUDIO, RYS. 5 PIETRO Z ARANŻACJĄ ORAZ RYS. 4. PARTER Z ARANŻACJĄ, Małgorzata Golonko, Sławomir Golonko
5. **LOKALIZACJA HISTORYCZNYCH TYNKÓW, POLICHROMII I DETALI KAMIENNYCH WE WNĘTRZU AKADEMII ZAMOJSKIEJ, Rzeszów 2020, Maciej Filip, Bernardeta Popek-Olszowa, Łukasz Gouda. Rys 1. Parter polichromia**
6. **LOKALIZACJA HISTORYCZNYCH TYNKÓW, POLICHROMII I DETALI KAMIENNYCH WE WNĘTRZU AKADEMII ZAMOJSKIEJ, Rzeszów 2020, Maciej Filip, Bernardeta Popek-Olszowa, Łukasz Gouda. Rys 2. Parter historyczne tynki z pobiałami**
7. **LOKALIZACJA HISTORYCZNYCH TYNKÓW, POLICHROMII I DETALI KAMIENNYCH WE WNĘTRZU AKADEMII ZAMOJSKIEJ, Rzeszów 2020, Maciej Filip, Bernardeta Popek-Olszowa, Łukasz Gouda. Rys 3. Pietro Historyczne tynki z pobiałami i polichromia.**
8. **Protokół przekazania – inwentaryzacja prac Zamość 8.12.2020 Firma Furmanek RENEWAL (Wykaz wykonanych prac konserwatorskich zamieszczony w treści niniejszego pisma jako cytata, oryginał dostępny Zamawiającego)**
9. **UWAGI KONSERWATORSKIE, Zamość WUOZ delegatura Zamość, 16 LISTOPAD 2020, (wnioski i uwagi konserwatorskie na obecnym etapie prac; dotyczy tylko obszarów nieprzebadanych lub przebadanych niewystarczająco) zamieszczony w treści niniejszego pisma jako cytata; oryginał dostępny u Zamawiającego.**

W celu określenia zakresu prac, lokalizacji, sposobu postępowania konieczna jest analiza wszystkich wymienionych powyżej dokumentów oraz zapisy niniejszego pisma. Dokumenty opisane tradycyjną czcionką stanowią dokumenty sporządzone przed przystąpieniem do prac konserwatorskich Akademii. Dokumenty opisane czcionką pogrubioną zostały sporządzone po przerwaniu prac przez poprzedniego Wykonawcę; zatem ilustrują najbardziej bieżącą sytuację.

Dotychczasowe prace konserwatorskie nie wniosły szczególnych odkryć w kwestii detali architektonicznych. Na obecnym etapie prac we wnętrzu nie zlokalizowano/odkryto żadnych dodatkowych portali kamiennych. W związku z powyższym w zakres prac wchodzi dwa portale kamienne zachowane na pierwszym piętrze w skrzydle zachodnim; widoczne już przed rozpoczęciem

projektu. (Fot. Nr 35-38 w programie prac konserwatorskich) (Rys. 3 Pietro polichromie, portale). Przy portalach nie wykonano żadnych zabiegów konserwatorskich.

Wiele nowych informacji przyniosły natomiast prace przy polichromiach. W ramach dotychczasowych działań odsłonięto polichromie lub ślady polichromii określane w programie prac jako polichromie XVIII wieczne, XIX wieczne oraz XX wieczne. W trakcie weryfikacji zakresu zachowanych polichromii zlokalizowano i częściowo odsłonięto również rozległe partie historycznych XVIII wiecznych tynków z pobiałami. Odkryte polichromie częściowo pokrywają się z wynikami badań konserwatorskich, które zostały wykonane przed rozpoczęciem projektu. Jednak niektóre polichromie lub pozostałości polichromii nie zostały odkryte i opisane w dotychczasowych badaniach jak np. pozostałości polichromii w salach N. 003, N.0011, W.003, W.004 korytarz zachodni nad wejściem do W.005. W związku z powyższym zaleca się wyjątkową ostrożność podczas prowadzenia zaplanowanych prac budowlanych. Wydaje się, że większość zachowanych polichromii i historycznych tynków z pobiałami została już odkryta, jednak w dalszym ciągu istnieją w Akademii przestrzenie, które nie zostały w ogóle przebadane lub zostały przebadane niedostatecznie. Dotychczasowe prace konserwatorskie koncentrowały się na poszukiwaniu, odsłanianiu i zabezpieczaniu polichromii zachowanych pod licznymi nawarstwieniami. Stosunkowo mało czasu poświęcono weryfikacji jakościowej odkrytych polichromii i tynków oraz dyskusji na temat docelowej ekspozycji i aranżacji pomieszczeń. Dyskusja ta zostanie podjęta po weryfikacji wszystkich powierzchni. Planując i kosztorysując prace konserwatorskie należy pamiętać o tym, że część zakresów przewidzianych do konserwacji jest już odkryta i pomierzona; natomiast należy przyjąć, że na nieprzebadanych powierzchniach mogą się jeszcze trafić polichromie, pozostałości polichromii oraz historyczne osiemnastowieczne tynki z pobiałami i monochromiami. Ten zakres na obecnym etapie jest niemierzalny i jest określany w przedmiarze mianem kompletu.

Nie jest również do końca rozstrzygnięta kwestia, które z zachowanych powierzchni historycznych XVIII wiecznych tynków z pobiałami zostanie w pełni odsłonięta i wyeksponowana, a które z tych powierzchni zostaną jedynie udokumentowane i ponownie zakryte zgodnie z wypracowaną aranżacją wnętrz. Większość wtórnych i zdegradowanych tynków w Akademii została już skuta. Nie wyklucza się jednak, że w przypadku nie odnalezienia wartościowych polichromii lub cennych historycznych XVIII wiecznych tynków z pobiałami zakres tynków do skucia zostanie zwiększony. Alternatywnym rozwiązaniem może być również decyzja o pozostawieniu takich tynków i poddanie ich renowacji poprzez pokrycie tynkiem cienkowarstwowym oraz malowanie zgodnie z uzgodnioną aranżacją wnętrz. Tego typu kwestie będą rozwiązywane podczas realizacji prac w uzgodnieniu z przedstawicielami WUOZ delegatura Zamość oraz Przedstawicielami Zamawiającego. O sposobie dalszego postępowania będą decydować m.in. wartość historyczna, stan zachowania docelowa funkcja obiektu/pomieszczenia.

OPIS DOTYCHCZAS WYKONANYCH PRAC

Prace przy polichromiach trwały do grudnia 2020 r.

1. - Pod względem mechanicznym wszystkie odsłonięte malowidła są zabezpieczone przez opaski oraz wstępnie podklejone są odspojenia tynków (poza pomieszczeniem nr N.10 które mimo tego wydaje się stabilne). W związku z powyższym nie ma ryzyka samoistnego odpadania odsłoniętych polichromii.
2. - Polichromie, na których zakończono konserwację techniczną (odsłanianie, podklejanie odspojeń, utrwalenie polichromii, wstępne uzupełnienie ubytków tynku) zostały zabezpieczone przed kurzem

poprzez założenie folii (dot. osiemnastowiecznych polichromii w skrzydle południowym na piętrze S107 oraz na parterze S010)

3. -Pozostałe polichromie są w trakcie konserwacji technicznej. Jak wspomniano w pkt.1 są wstępnie zabezpieczone pod względem mechanicznym (opaski, zastrzyki podtynkowe). Do pełnego zakończenia konserwacji technicznej pozostało doczyszczanie powierzchni, dezynfekcja i utrwalenie polichromii

4. -Na żadnych polichromiach nie wykonano zabiegów konserwacji estetycznej (ostateczne uzupełnianie ubytków tynków z odtworzeniem plastyki i faktury powierzchni, uzupełnienie ubytków pobiół, scalenie kolorystyczne, rekonstrukcje większych ubytków polichromii).

Poniżej cytowany jest *Protokół przekazania – inwentaryzacja prac Zamość 8.12.2020 Firma Furmanek RENEWAL (Wykaz wykonanych prac konserwatorskich; oryginał dostępny Zamawiającego)*

**„INWENTARYZACJA PRAC KONSERWATORSKICH
PRZY POLICHROMIACH I TYNKACH HISTORYCZNYCH NA DZIEŃ 17.11.2020 PARTER/PIĘTRO -
AKADEMIA ZAMOJSKA**

POLICHROMIE DO KONSERWACJI

W.002 ściany - 133 m²
 sklepienie - 34 m²

Malarstwo XX-wieczne na pobiale

W.003 ściany - 12 m²

Relikty polichromii XIX-wiecznej (?) na pobiale, na ścianie południowej

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 80%

W.004 ściany - 2 m²

Relikt polichromii XVIII-wiecznej na pobiale, na ścianie południowej

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 80%
- Podklejenie i utrwalenie polichromii — 100%

W.005 ściany - 95 m²
 sklepienie - 125 m²

Polichromie XVIII-wieczne, fresk

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%

- *Usunięcie wtórnych łat i uzupełnień tynku — 90%*
- *Wstępna dezynfekcja — 100%*
- *Wykonanie opasek — 100%*
- *Podklejenie tynków i rozwarstwień — 90%*
- *Doczyszczanie powierzchni — 80%*
- *Wgłębne uzupełnienia tynku — 20%*

W.korytarz wejście do W.005 ściany - 10 m²

sklepienie - 3 m²

Polichromie XVIII-wieczne, fresk

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- *Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%*
- *Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%*
- *Usunięcie wtórnych łat i uzupełnień tynku — 100%*
- *Wstępna dezynfekcja — 100%*
- *Wykonanie opasek — 100%*
- *Podklejenie tynków i rozwarstwień — 90%*
- *Doczyszczanie powierzchni — 70%*
- *Wgłębne uzupełnienia tynku — 20%*

W.007 ściany - 100 m²
sklepienie - 89 m²

Polichromie XVIII-wieczne, fresk

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- *Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%*
- *Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 90%*
- *Usunięcie wtórnych łat i uzupełnień tynku — 90%*
- *Wstępna dezynfekcja — 100%*
- *Wykonanie opasek — 95%*
- *Podklejenie tynków i rozwarstwień — 60%*

- Doczyszczanie powierzchni — 70%
- Wgłębne uzupełnienia tynku — 40%

N.003 ściany - 50 m²

Polichromie XIX/XX-wieczne na pobiale

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Podklejenie tynków i rozwarstwień — 50%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 60%
- Wykonanie opasek — 90%

N.011 ściany - 20m²

Polichromie XVIII/XIX-wieczne na pobiale *Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:*

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Usunięcie wtórnych łat i uzupełnień tynku — 90%
- Doczyszczanie powierzchni — 70%

S.003 ściany - 4 m²

Relikty polichromii XVIII-wiecznej na pobiale

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 50%

S.010 ściany - 12 m²

Polichromia XVIII-wieczna na pobiale

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Usunięcie wtórnych łat i uzupełnień tynku — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Wykonanie opasek — 100%
- Podklejenie tynków i rozwarstwień — 100%

- Podklejenie i stabilizacja polichromii — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 100%
- Dezynfekcja — 100%
- Wgłębne uzupełnienia tynku — 100%
- Uzupełnienia ubytków z opracowaniem powierzchni 100%
- Zabezpieczenie powierzchni — 100%

S.107 ściany - 24 m²

Polichromie XVIII-wieczne na pobiale

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Usunięcie wtórnych łat i uzupełnień tynku — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Wykonanie opasek — 100%
- Podklejenie tynków i rozwarstwień — 100%
- Podklejenie i stabilizacja polichromii — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 90%
- Wgłębne uzupełnienia tynku — 80%
- Uzupełnienia ubytków z opracowaniem powierzchni — 80%

W.103 ściany - 212 m²

Polichromia XX-wieczna na pobiale

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odstonięcie /usunięcie pobiał/ — 90%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Usuwanie wtórnych nawarstwień — 60%
- Doczyszczanie powierzchni — 40%

CZARNA LAMPERIA XIX-WIECZNA - w miarę dobrze zachowane fragmenty do konserwacji

S.002A ściana północna 1,36 m²

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstonięcie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Wykonanie opasek — 100%
- Podklejenie tynków i rozwarstwień — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 80%

S.002B ściana północna 1,36 m²

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Wykonanie opasek — 100%
- Podklejenie tynków i rozwarstwień — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 80%

S.003 ściana północna 1,36 m²

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%

S.009 ściana północna 4,7 m²

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Wykonanie opasek — 100%
- Podklejenie tynków i rozwarstwień — 100%
- Doczyszczanie powierzchni — 80%

W.009 ściana zachodnia 3 m²

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%

E.korytarz część**południowa** ścianawschodnia - 1,33 m²

$$\begin{array}{r}
 1,30 \\
 m^2 \\
 2,2 m^2 \\
 \hline
 6,83 m^2
 \end{array}$$

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe — 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%

Ściana zachodnia /planowane odstąpienie arkad/

$$\begin{array}{r}
 3,7 \\
 m^2 \\
 \hline
 8,3 m^2 \\
 \hline
 12,0 m^2
 \end{array}$$

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe — 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%

S.korytarz /bardzo zły stan zachowania monochromii/
8,0 m²

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe — 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 90%

Do utrzymania 15,86 m²

TYNKI Z POBIAŁAMI MONOCHROMIE, LUB NIECZYTELNE POLICHROMIE/ proponowane do utrzymania i konserwacji

N.011 ściany - 50 m²

sklepienie - 33 m²

Tynki z pobiałami uzupełniające polichromię na wschodniej ścianie

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 60%
- Doczyszczanie powierzchni — 20%

N.008 ściany - 50 m²

sklepienie - 33 m²

Tynki z pobiałami relikami nieczytelnej polichromii

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%
- Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%
- Wstępna dezynfekcja — 100%
- Wykonanie opasek — 100%
- Podklejenie tynków i rozwarstwień — 50%
- Doczyszczanie powierzchni — 40%
- Podklejenie i stabilizacja polichromii 50%

- *Wgłębne uzupełnienia tynku — 30%*

N.007A ściany - 80 m²

 sklepienie - 36 m^l

Tynki z pobiałami, nieźle zachowane monochromie

Przeprowadzone zabiegi konserwatorskie:

- *Odkrywki sondażowe, pasowe i płaszczyznowe — 100%*
- *Odstąpienie /usunięcie tynków i pobiał/ — 100%*

ZESTAWIENIE

POLICHROMIE DO KONSERWACJI - POWIERZCHNIA

XVIII-wieczne fresk ściany - 205 m² sklepienia - 217 m².

XVIII-wieczne na pobiale ściany - 62 m² + 12 m²

XIX-wieczne na pobiale ściany - 77 m²

XX-wieczne na pobiale ściany - 212 m² + 133m²
 sklepienia - 34 m^a

RAZEM

fresk ściany - 205 m² -
 sklepienia - 217m²

na pobiale ściany - 351 m²

konserwacja zachowawcza ściany - 133 m²

 sklepienie - 34 m²

Polichromia XX-wieczna w pomieszczeniu W.002 133 m² + 34 m² wymaga konserwacji zachowawczo estetyzującej, podobnie jak XVIII-wieczne malowidło z Janem Kantym w pomieszczeniu S.OIO 12 m².

Koniec cytatu.

Komentarz autora:

W/w powierzchnie były mierzone i podsumowane przez poprzedniego Wykonawcę i zostały zweryfikowane przez nadzor autorski. Podane powierzchnie należy jednak traktować jako pomocnicze. Do kalkulacji wartości prac należy zweryfikować przedmiary na obiekcie. Należy pamiętać, że wyszczególnone powyżej polichromie i historyczne tynki nie stanowią całego planowanego zakresu prac. (Patrz kolor jasno -zielony na planszach)

Poniżej cytowane są

UWAGI KONSERWATORSKIE, WUOZ delegatura Zamość, 16 listopad 2020

„Akademia Zamojska

Parter

E008 — tynki XVIII-XX w., 2 pomieszczenie, środkowe należy dobadać sklepienia i ściany.

S 003 — zachowane stare tynki, zagrzybione — do skucia.

S 004, 005, 006 — tynki XVIII w., zachować (ew. położyć tynk wapienny cienkowarstwowy)

S 002 — ubytki tynku, odspojenia — tynki do skucia w całości

S 0011, 0010 — polichromia (konserwacja K. Grodzickiej) oraz nowe polichromie - XVIII w. polichromia na ścianach - do konserwacji. Należy rozszerzyć badania na sklepieniu i ścianach. Obydwa pomieszczenia — tynki do konserwacji.

S 008 — należy rozszerzyć zasięg odstąpień — tynki do konserwacji lub przespachlowania i położenia tynku cienkowarstwowego.

Kuchnia — tynki do skucia, drugie pomieszczenie należy dobadać i podjąć decyzję.

S 007 — polichromie XVIII w. ze scenami Jana Kantego. Całość do konserwacji.

Korytarz — przebadать pasowo części nieprzebadane — zachować z przespachlowaniem i położeniem tynku.

W 003 — ścianę południową zachować, przespachlować, skuć tynki do wysokości 2,5 m + cała ściana z instalacjami. Sklepienie do przespachlowania.

W 004 (z kominkiem) — konserwacja zacheuska. Tynki skuć do wysokości 2,5 m, resztę zachować.

W 005 — odstąpić polichromie + konserwacja.

Sklepienia korytarza dobadać, zachować tynki w dobrym stanie.

N 008 — konserwacja zachowawcza tynków XVIII-wiecznych.

N 009 — tynki do odstąpienia, konserwacja lub szpachlowanie.

N 010 — tynki do zachowania, wykonać przecierkę. Posadzka w całości do odstąpienia, fragment eksponować pod przeszkleniem.

W 0011 — ściany należy dobadać. Fragmenty pasowych polichromii — do konserwacji. Dolne partie tynków — do skucia.

N 003 — fragmenty polichromii pasowej — do konserwacji.

N 004 — należy dobadać na wysokości występowania poziomych pasów polichromii.

Pomieszczenie na przeciwko N 004 i N 006 - -należy dobadać wyższe partie ścian i sklepienia.

N 005 — tynki do zachowania .

N 006 — należy dobadać ściany i sklepienia. Tynki w górnych partiach — do zachowania.

N 007, 007B — tynki w górnych partiach ścian — do konserwacji.

I piętro

— nie znaleziono polichromii XVIII-wiecznej, z wyjątkiem 1 sali.

Ściana z portretem — do konserwacji

Portal I, II (zach.) - otworzyć przejście, rekonstrukcja brakujących fragmentów, konserwacja.

Sala z polichromią XX w. - odsłonić fragment sklepienia do badania. Konserwacja.”

Koniec cytatu

Komentarz autora:

Powyższe uwagi były sformułowane po wizji lokalnej WUOZ delegatura Zamość na obiekcie w końcowej fazie prac prowadzonych przez poprzedniego Wykonawcę. Uwagi te nie rozstrzygają wszystkich wątpliwości oraz zagadnień na obecnym etapie prac. Z wizji nie został sporządzony protokół z udziałem Wykonawcy i Zamawiającego. W związku z powyższymi uwagami te nie zostały uwzględnione podczas weryfikacji zakresu prac. W nadchodzącym etapie konieczne będą dalsze uzgodnienia z WUOZ delegatura Zamość z Zamawiającym oraz z Wykonawcą. Uwagi te należy uwzględnić w kalkulacji kosztów dalszych badań i ewentualnych odkryć określanych na obecnym etapie jako komplet.

Podsumowanie:

W dotychczasowych opracowaniach badawczych oraz w programie prac konserwatorskich polichromie zachowane w Akademii zamojskiej zostały podzielone na trzy zasadnicze kategorie. Polichromie XVIII wieczne, polichromie XIX wieczne, polichromie XX wieczne.

Na obecnym etapie badań i ustaleń komisyjnych do ekspozycji zaliczono **polichromie XX wieczne** zachowane **na parterze w holu W.002** (polichromia w bardzo dobrym stanie; konserwacja zachowawczo estetyzująca) oraz polichromię odsłoniętą **na piętrze w Sali nr 103** (pełna konserwacja ścian, glify częściowo nie odsłonięte, sufit do dobadania). Pozostałe, zachowane dekoracje malarskie m.in. dekoracje szablonowe, monochromie z XX wieczne uznano za niewarte ekspozycji.

Polichromie XIX wieczne to głównie czarna lamperia z paskiem. Zachowała się w licznych miejscach **w partii cokołowej na parterze (głównie korytarz wschodni W.001 i pomieszczenia w skrzydle południowym S.002, S.003, S.009)**. Do konserwacji ostatecznie zostaną wybrane najbardziej reprezentatywne fragmenty, pozostałe fragmenty po udokumentowaniu zostaną zakryte. Większość członków dotychczasowych komisji skłaniała się aby zakres tych fragmentów był jak najmniejszy.

Powierzchniowo i jakościowo najważniejszą część polichromii Akademii stanowią **polichromie XVIII wieczne**. W pomieszczeniach **W.005 i W.007 zachowały się niemal kompletne dekoracje ilustrujące motywy architektoniczne i figuralne**. Do tych dwóch pomieszczeń poprzedni Wykonawca opracował dwa odrębne opracowania, które stanowią cenne uszczegółowienie zatwierdzonego programu prac konserwatorskich. **Dwie sceny figuralne zachowały się w Sali nr S.010**. Scena na ścianie północnej odkryta i konserwowana w latach poprzednich (obecnie tylko do konserwacji estetyzującej) oraz scena na ścianie południowej (do pełnej konserwacji). **Scena figuralna z motywami iluzjonistycznej architektury została również odkryta na parterze w korytarzu zachodnim W.001 nad wejściem do Sali nr W.005**. Najprawdopodobniej **scena figuralna zachowała się również na piętrze na fragmencie ściany północnej w Sali nr 107**. **Na parterze w Sali W.004 zachował się fragment polichromii ilustrujący wieniec laurowy(?)** W środku nie rozczytano kompozycji. W kilku salach parteru (**sale nr N.003, N.011, W.003**) **zachowały się fragmenty XVIII wiecznej polichromii/dekoracji malarskich ilustrujące pasowe podziały** często w formie półkola wkomponowanego między łukami sklepienia. W płaszczyznach wyodrębnionych tymi podziałami mogły znajdować się pierwotnie kolejne sceny figuralne albo w postaci polichromii ściennych (analogicznie jak w Sali nr S.010) albo w postaci obrazów sztalugowych. Jest bardzo prawdopodobne, że w pozostałych salach również występowały tego typu dekoracje malarskie, które nie zachowały się do naszych czasów, lub jeszcze nie udało się ich odnaleźć. Konserwacja tych fragmentów polichromii może się okazać pomocna przy aranżacji wnętrza. Dotychczas podczas realizacji projektu przyjęto, że zakres polichromii XX wiecznych i XIX wiecznych był weryfikowany i kwalifikowany do odsłaniania, konserwacji i ekspozycji na podstawie wartości odkrytej dekoracji oraz stanu zachowania. Odkryte polichromie z XVIII w są automatycznie kwalifikowane do odsłaniania konserwacji i ekspozycji najczęściej z przyległymi tynkami i pobiałami. **Polichromie do konserwacji oznaczono na planszach kolorem czerwonym.**

Największym dylematem na obecnym etapie prac są dwie kwestie.

1. **Czy pod wtórnymi nawarstwieniami zachowały się jeszcze jakieś cenne i godne ekspozycji warstwy malarskie (głównie XVIII wieczne); a jak tak to ile powierzchni i w jakim stanie?**
Część pomieszczeń nie jest jeszcze dostatecznie przebadana, z czego największą niewiadomą stanowią sklepienia korytarzy na piętrze i na parterze. **Kolor zielony na planszy nr 2.**
2. **Ile powierzchni zachowanych XVIII wiecznych tynków z pobiałami (bez czytelnych śladów polichromii) zachować, konserwować i eksponować, a jak eksponować to jak zostaną one scalone kolorystycznie i na ile będą miały wpływ na docelową aranżację wnętrza? W chwili obecnej do konserwacji i ekspozycji zakwalifikowano głównie te pomieszczenia, w których zachowały się polichromie, fragmenty polichromii lub zachodzi duże podejrzenie, że zachowane pobiałe mogą kryć jeszcze nierozczytane dekoracje malarskie oraz pomieszczenia, w których tynki z pobiałami zachowały się w stosunkowo dobrym stanie. (N.003, N.011, N.007, N.008, S.002, S.003, S.008, S.009, S.010, S.011) ; kolor niebieski na planszy nr 2.**

Dokończenie badań, ustalenia komisyjne i odpowiedź na dwa powyższe pytania pozwoli dopiero zweryfikować powierzchnie, a co za tym idzie koszt pozostałych prac konserwatorskich nie objętych na tym etapie szczegółowym przedmiarem. W przedmiarach zakres ten określono jako komplet.

W dalszych badaniach obiektu pod kątem polichromii i detali architektonicznych należy wykonać odkrywki pasowe o szerokości min 1 m przez ściany i sklepienia; w uzasadnionych wypadkach należy wykonać odkrywki płaszczyznowe szczególnie w miejscach gdzie na podstawie analogii z innych pomieszczeń mogą występować dekoracje malarskie lub detale kamienne. W pierwszej kolejności należy przebadać i zweryfikować pomieszczenia i miejsca wskazane w cytowanych powyżej UWAGACH WUOZ. W celu właściwej interpretacji odkrywanych polichromii i detali architektonicznych niezbędna będzie analiza wszystkich dotychczasowych materiałów źródłowych wykazanych i cytowanych w programie prac konserwatorskich, a w szczególności ostatnie Uzupełniające Badania Architektoniczne z 2013 roku. Opracowanie to składa się z kilku tomów i zawiera podsumowanie wszystkich dotychczasowych badań architektonicznych i konserwatorskich. Na szczególną uwagę zasługuje dział IV w tomie I „WNIOSKI KONSERWATORSKIE” str. 67-72 oraz plansze nr 1 i nr 2 w Tomie I.

AKADEMIA ZAMOJSKA, UZUPEŁNIAJĄCE BADANIA ARCHITEKTONICZNE, TOM 1, DOKUMENTACJA TEKSTOWA, ILUSTRACJE, RYSUNKI, Iwona Bartnik, Hubert Kosiniec, Warszawa 2013 (opracowanie dostępne w archiwum WUOZ delegatura Zamość) .

AKADEMIA ZAMOJSKA, UZUPEŁNIAJĄCE BADANIA ARCHITEKTONICZNE, TOM 3 – SPRAWOZDANIE Z BADAŃ ODKRYWKOWYCH, STRATYGRAFICZNYCH I IDENTYFIKACYJNYCH POLICHROMII AKADEMII ZAMOJSKIEJ S. Pawełkiewicz, Warszawa 2013 r. 2013 (opracowanie dostępne w archiwum WUOZ delegatura Zamość)

Niniejsze opracowanie (uszczegółowienie zakresu prac) dotyczy tylko prac konserwatorskich we wnętrzu Akademii. Na zewnątrz na elewacji nie rozpoczęto do tej pory żadnych prac badawczych i konserwatorskich, dlatego zatwierdzony program prac i przedmiar prac pozostaje niezmienny.